

ลักษณะทั่วไปของข้อมูลศึกษา

ในบทนี้จะศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของชุมชนตลอดจนลักษณะทั่วไปของประชากร ตัวอย่างที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาที่ได้จากการวิจัยภาคสนาม การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกรณีศึกษาจากชุมชนสองแห่ง คือ บ้านอ่างทอง ตำบลบางยาง และบ้านศรีสำราญ ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากอำเภอกระทุ่มแบนเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ทำการเกษตร และตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

บ้านอ่างทอง

ชุมชนบ้านอ่างทองเป็นชุมชนชนบท มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 102 ครัวเรือน ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน หมู่บ้านอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบนประมาณหกกิโลเมตร

จากลักษณะภูมิประเทศติดริมแม่น้ำจึงเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรกรรม อาชีพหลักของชาวบ้านแถบนี้ คือการทำสวนกล้วยไม้ และสวนมะม่วง กล่าวได้ว่าชาวบ้านแถบนี้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีหมู่บ้านหนึ่งจากชื่อของหมู่บ้าน " อ่างทอง " ตั้งขึ้นตามคำบอกเล่าต่อกันมาของชาวบ้านที่เห็นอ่างบรรจุทองคำลอยขึ้นมาจากใต้ดิน แล้วตกลงกลางแม่น้ำท่าจีน

ชาวบ้านส่วนใหญ่มักเกี่ยวดองเป็นญาติกัน สังเกตจากนามสกุลของชาวบ้าน มีตระกูลใหญ่ ๆ เพียงหกตระกูล แสดงถึงลักษณะของคนท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งมีความสัมพันธ์รู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีมีน้ำใจโอบอ้อมอารี

การทำสวนมักรวมกันเป็นกลุ่มครอบครัว โดยใช้แรงงานภายในครอบครัว ไม่แบ่งพื้นที่สวน เป็นเหตุผลหนึ่งที่แต่ละครัวเรือนมีที่ดินครอบครองเป็นจำนวนมาก ผลิตผลที่ได้ขนส่งโดยอาศัยถนนสายวัดอ่างทอง-วัดดอนไก่อดี เป็นถนนลาดยางสายเดียวที่ใช้ติดต่อกับหมู่บ้านอื่น ๆ อาชีพหลักของชุมชนคือ การทำสวนมะม่วง และสวนกล้วยไม้ โดยอาศัยน้ำจากคลองเงินบัง และแม่น้ำท่าจีน โดยการขุดคลองส่งน้ำมายังพื้นที่สวน ในพื้นที่สวนจะยกร่องสวนเพื่อสะดวกต่อการระบายน้ำ ระหว่างที่รอผลผลิตจากมะม่วง ชาวสวนจึงเลี้ยงกล้วยไม้เป็นอาชีพเสริมในระยะหลัง

ลักษณะทั่วไปของสวนเป็นพื้นที่แปลงใหญ่ทำรวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ไม่แบ่งพื้นที่ส่วน การขนส่งผลผลิตอาศัยเส้นทางคมนาคมทางน้ำ โดยล่องเรือในแม่น้ำท่าจีนแล้วออกมาทางคลอง ภาษีเจริญมาสู่กรุงเทพฯ

ประวัติชุมชน

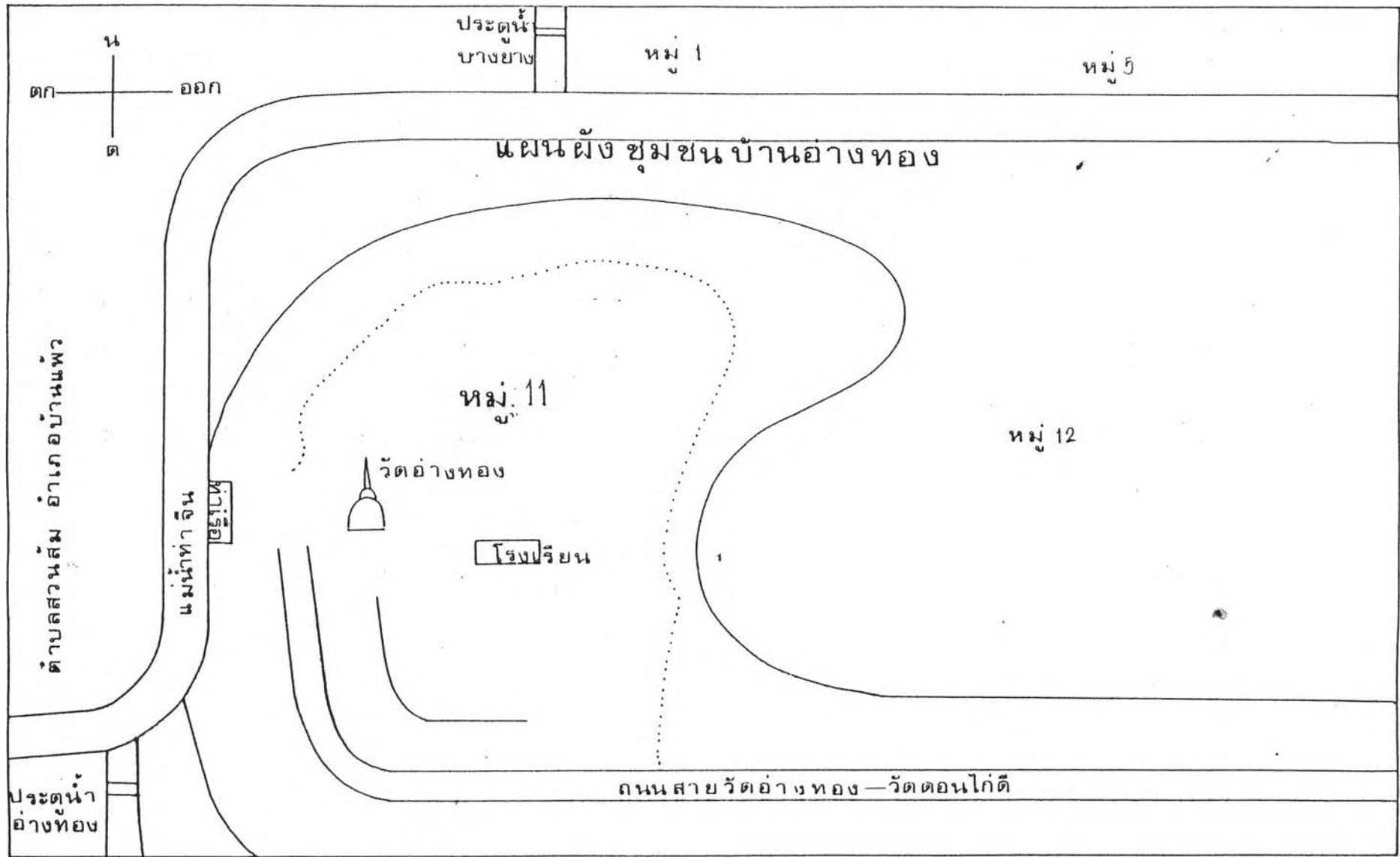
บ้านอ่างทองเป็นหมู่บ้านริมแม่น้ำท่าจีนสันนิษฐานว่าถูกก่อตั้งขึ้นในราว พ.ศ. 2325-2394 อยู่ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยคำนวณจากลักษณะอุโบสถประดับติดด้วยเครื่องสังคโลก อายุของหมู่บ้านจึงอยู่ในราวช่วงเวลา 150-200 ปี

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าอายุ 86 ปี กล่าวว่า คุณพ่อของท่านเล่าว่า สมัยก่อนที่นี่เป็นป่าทึบ ผู้คนต่างหมู่บ้าน ต่างตำบล ได้อพยพมาจับจองที่ดิน กอปรกับการค้าแถบนี้มีความเจริญดี ดั้งหลักฐานเป็นโบราณวัตถุที่ยังคงมีให้เห็นคือ "ปล่องเหล็ยม" ในตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน เดิมเป็นปล่องเตาไฟของโรงงานหีบอ้อยทำน้ำตาลทราย ของฝรั่งชาติโปรตุเกส ชื่อกัปตันอิท เป็นโรงงานหีบอ้อยขนาดใหญ่ เข้ามาตั้งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมาณ พ.ศ. 2367 จากหลักฐานดังกล่าว จึงพอสันนิษฐานได้ว่าบ้านอ่างทอง เป็นชุมชนริมแม่น้ำแห่งหนึ่งที่มีอายุนานร้อยกว่าปีขึ้นไป¹ สำหรับชื่อ "บ้านอ่างทอง" มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่า ผู้คนในชุมชนเห็นอ่างซึ่งบรรจุทองคำ ลอยขึ้นสู่ท้องฟ้า เหมือนข้อไฟ จากนั้นตกลงสู่แม่น้ำท่าจีนบริเวณที่สร้างวัด จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า "บ้านอ่างทอง" และชื่อวัดว่า "วัดอ่างทอง" จนปัจจุบัน

อาชีพหลักของชุมชนคือ การทำสวนมะม่วง และสวนกล้วยไม้ โดยอาศัยน้ำจากคลองเงินบัง และแม่น้ำท่าจีน โดยการขุดคลองส่งน้ำมายังพื้นที่สวน ในพื้นที่สวนจะยกร่องสวนเพื่อสะดวกต่อการระบายน้ำ ระหว่างที่รอผลผลิตจากมะม่วง ชาวสวนจึงเลี้ยงกล้วยไม้เป็นอาชีพเสริมในระยะหลัง

ลักษณะทั่วไปของสวนเป็นพื้นที่แปลงใหญ่ ทำรวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ ไม่แบ่งพื้นที่ส่วน การขนส่งผลผลิตอาศัยเส้นทางคมนาคมทางน้ำ โดยล่องเรือในแม่น้ำท่าจีนแล้วออกมาทางคลองภาษีเจริญมาสู่กรุงเทพฯ

¹ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค "จังหวัดสมุทรสาคร" สำนักงานจังหวัดสมุทรสาคร พุทธศักราช 2526 หน้า 58

ที่ตั้ง

หมู่ 11 " บ้านอ่างทอง " ตำบลบางยาง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาลทั้งหมดบ้าน มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่หมู่ 1 และหมู่ 5 ตำบลบางยาง อำเภอกระทุ่มแบน
 ทิศใต้ ติดต่อกับถนนสายวัดอ่างทอง-วัดดอนไก่อี
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับแม่น้ำท่าจีน
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับพื้นที่หมู่ 12 ตำบลบางยาง อำเภอกระทุ่มแบน

ลักษณะภูมิประเทศ

โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเกษตรกรรม มีแม่น้ำท่าจีน และคลองขุดซื้อ คลองจีนบัง เพื่อนำประโยชน์มาใช้ในการเกษตรกรรม

ลักษณะภูมิอากาศ

จากลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ หมู่ 11 "บ้านอ่างทอง" ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ
 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม
 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม
 ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์ สำหรับในฤดูหนาวจะมีอากาศหนาว เย็น เนื่องจากอยู่ในพื้นที่สวนและติดริมแม่น้ำ

แหล่งน้ำ

เนื่องจากหมู่บ้านไม่มีบริการการประปา แหล่งน้ำที่ใช้ภายในหมู่บ้านจึงมาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

- บ่อน้ำบาดาล ในหมู่บ้านมีบ่อน้ำบาดาลทั้งหมด 8 บ่อ โดยแบ่งเป็น
 บ่อน้ำบาดาลสาธารณะ จำนวน 1 บ่อ
 บ่อน้ำบาดาลส่วนตัว จำนวน 7 บ่อ

แม่น้ำ คือ แม่น้ำท่าจีน
คลอง คือ คลองซุด ชื่อ คลองจินบัง

การขยายตัวของชุมชน

บ้านอ่างทอง มีลักษณะเช่นเดียวกับชุมชนริมน้ำทั่วไป ที่ความเจริญขยายตามความยาวของแม่น้ำ โดยเริ่มจากจุดศูนย์กลางของชุมชน คือ วัด แม่น้ำมีความสำคัญต่อการขยายตัวของชุมชน เนื่องจากใช้เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญในการติดต่อค้าขาย

แม้ว่าแม่น้ำจะเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ แต่เมื่อประเทศมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา ความเจริญต่าง ๆ เริ่มขยายมาสู่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ถนนหนทาง ไฟฟ้า ดังเมื่อประมาณสิบกว่าปีที่ผ่านมามีการตัดถนนดิน สายวัดอ่างทอง-วัดดอนไก่อี ต่อมาจึงได้มีการปลูกสร้าง และลาดยาง ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ลักษณะการดำเนินชีวิตทั่วไปของบ้านอ่างทอง คงดำเนินชีวิตประจำวันในสวนมะม่วง และสวนกล้วยไม้เช่นในอดีต โดยใช้แรงงานภายในครอบครัว หากไม่เพียงพอจ้างแรงงานภายในชุมชน ด้วยเหตุนี้การอพยพย้ายถิ่นของแรงงานจากถิ่นอื่น จึงยังไม่มีในชุมชนแถบนี้ ถึงแม้ว่าเริ่มมีมอเตอร์ไซด์รับจ้างประมาณ 2-3 คัน แต่ผู้ขับก็เป็นวัยรุ่นในชุมชน

ความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชน ด้วยเหตุผลที่เป็นผู้คนที่ท้องถิ่น มีความเกี่ยวข้องเป็นญาติกัน แม้ว่าความเจริญแบบเมืองจะเริ่มเข้าสู่ชุมชนบ้างแล้ว เช่น ไฟฟ้า ถนน และรถยนต์ส่วนตัวเพื่อสะดวกต่อการขนส่งผลผลิต ทว่าความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งมีต่อกัน ความรู้จักคุ้นเคย รวมถึงความรัก ความผูกพันที่มีต่อชุมชน ยังคงพบได้ทั่วไป พิจารณาได้จาก ความสะอาดโดยทั่วไปของวัดและบริเวณโรงเรียนโดยรอบ แม้จะไม่มีรั้วกันแบ่งอาณาเขต

โครงสร้างทางกายภาพ

บ้านอ่างทอง เป็นชุมชนริมน้ำ ซึ่งหันหน้าเข้าสู่แม่น้ำ ลักษณะเป็นบ้านไม้ได้ถุนสูงเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำท่วมถึง ปลูกบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่มเครือญาติ มีพื้นที่ส่วนกันแบ่งอาณาเขตเป็นระยะห่าง ไม่มีรั้วกัน เนื่องจากมีพื้นที่ส่วนเป็นจำนวนมาก

แม้จะมีการตัดถนนเข้าสู่หมู่บ้านแล้วก็ตาม แต่ยังไม่มีการขายนครคนโตชายที่ดิน ยังคงประกอบอาชีพทำสวน เช่นเดียวกับบรรพบุรุษที่มีมาแต่อดีต หากไม่มีมรดก ก็จะเข้าไปทำสวน และประการสำคัญ พื้นที่บ้านอ่างทองถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว ปลอดภัยจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม จนถึงปัจจุบันยังไม่มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมเข้ามา

เศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของบ้านอ่างทอง ขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว แต่จากการสังเกต ชาวบ้านแถบนี้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี เนื่องจากเป็นอาชีพที่ทำกันมานาน แต่ละบ้านส่วนใหญ่มีรถยนต์ส่วนตัว ได้รับการศึกษา และสนใจส่งเสริมต่อการศึกษาของบุตรหลาน

ความร่วมมือของชุมชน

บ้านอ่างทอง เป็นชุมชนหนึ่งซึ่งผู้คนในชุมชนให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ด้วยดี เหตุผลประการหนึ่งก็คือ ความผูกพันกับท้องถิ่น การเป็นเครือญาติของผู้คนในชุมชน และการประกอบอาชีพภายในชุมชน

การให้ความร่วมมือในด้านการศึกษา นอกเหนือจากการบริจาคเงินและสิ่งของแล้ว การออกแรงช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ยังพบได้เสมอในบ้านอ่างทอง จากการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาในปีการศึกษา 2534 โรงเรียนวัดอ่างทองมักจัดกิจกรรมในเวลาเช้าตรู่ อดอย่างไรก็ตาม โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี

จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ในการจัดงานวันเด็กซึ่งทางโรงเรียนจัดขึ้นในวันเวลาเช้าตรู่ ผู้ปกครองได้แบ่งกลุ่มจัดอาหารมาช่วยเหลือโรงเรียนให้เด็กนักเรียนได้รับประทาน และมาร่วมงาน หากเป็นการจัดทอดผ้าป่าเพื่อหาเงินซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้ปกครองก็ร่วมใจกันบริจาคด้วยเป็นอย่างดี เช่นเดียวกัน

นอกจากการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้คนในชุมชนนับว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ดี สังเกตได้จากการแสดงความเคารพนับถือ และการให้เกียรติแก่ครูในชุมชน อาทิ การให้ผลไม้มากิน การให้ดอกกล้วยไม้เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ

เช่น วันครู วันแม่แห่งชาติ เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนและชุมชนต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

การรักษาความสะอาดของโรงเรียนนับว่าเป็นการแสดงถึงความร่วมมือของชุมชน ซึ่งได้ช่วยกันรักษาไว้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากโรงเรียนวัดอ่าทองเป็นโรงเรียนที่ไม่มีรั้วกั้นรั้วแบ่งอาณาเขตระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หากอยู่รวมกันในบริเวณเดียวกับวัดและสวนของชาวบ้าน หากไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนแล้ว โรงเรียนจะไม่สามารถรักษาความสะอาดรอบบริเวณโรงเรียนได้ เพราะมีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว บ้านอ่าทอง จึงเป็นชุมชนหนึ่งที่มีความร่วมมือต่อกิจกรรมทางการศึกษา และให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรม ด้วยเห็นความสำคัญของโรงเรียนที่มีต่อการศึกษา จึงเป็นชุมชนหนึ่งในหลายชุมชนชนบทที่คงรักษาและปฏิบัติด้วยดีจนถึงปัจจุบัน.

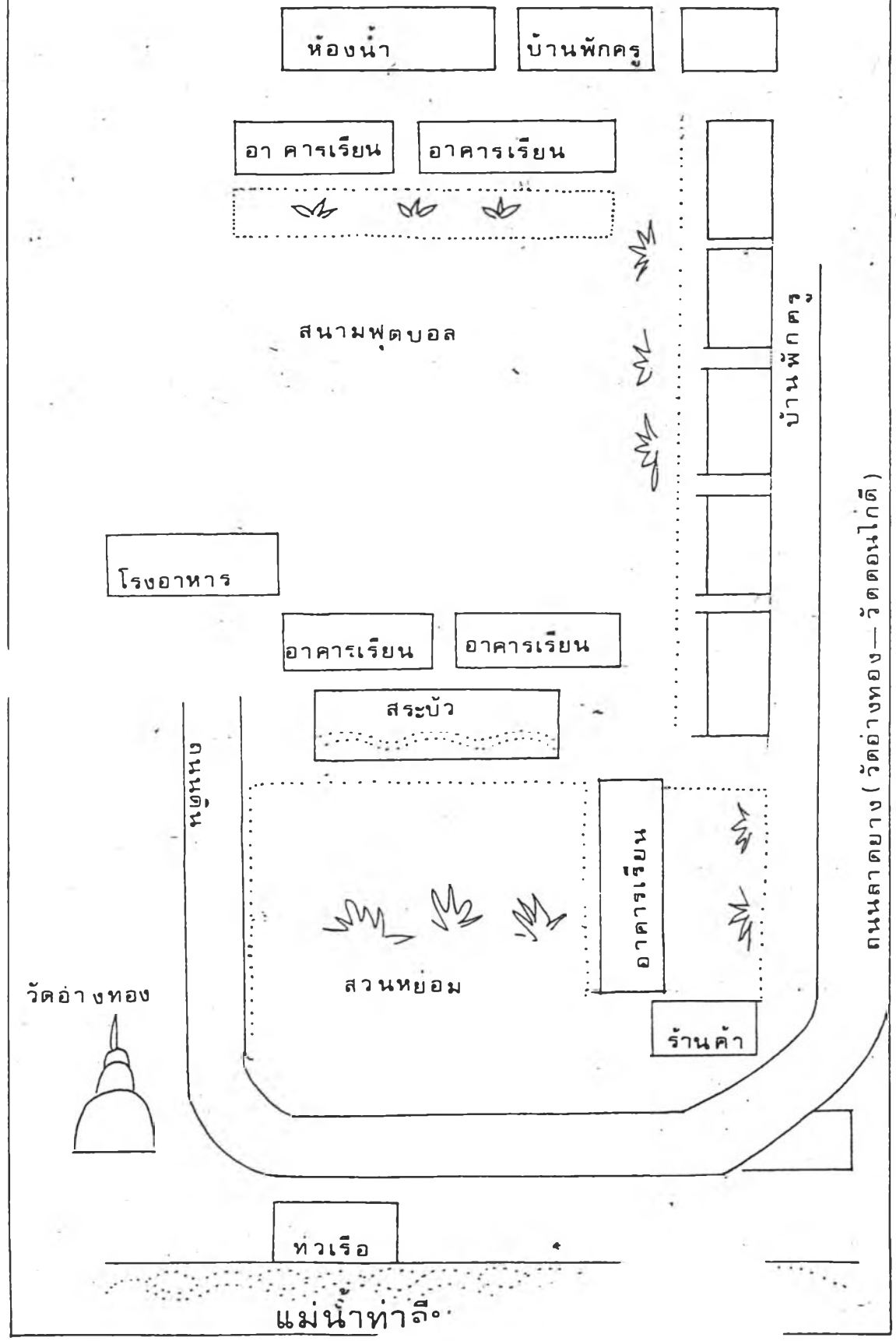
โรงเรียนวัดอ่าทอง (อ่าทองพิทยาคม)

โรงเรียนวัดอ่าทองเป็นโรงเรียนประถมศึกษา เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2465 โดยอาศัยศาลาการเปรียญของวัดอ่าทอง เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา ปัจจุบันโรงเรียนวัดอ่าทองมีอาคารเรียนถาวร 5 หลัง บ้านพักครู 6 หลัง เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลักษณะโดยทั่วไปของโรงเรียนวัดอ่าทอง ตั้งอยู่ติดกับวัดอ่าทอง ด้านหน้าของโรงเรียนติดกับแม่น้ำท่าจีน ด้านซ้ายของโรงเรียนติดกับถนนสายวัดอ่าทอง-วัดดอนไถดี ไกลกับโรงเรียนมีตลาดนัดทุกวันศุกร์ ด้านหลังของโรงเรียนติดกับสวนกล้วยไม้ ส่วนทางด้านขวาเป็นร้านค้า ชายกาแพและชายของชำ ถัดไปเป็นสวนกล้วยไม้และสวนมะม่วง

โรงเรียนวัดอ่าทองไม่มีรั้วกั้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ชาวบ้านสามารถใช้สนามฟุตบอลของโรงเรียนเพื่อเล่นกีฬาในตอนเย็น นอกจากนี้ความสะอาดโดยรอบบริเวณโรงเรียน เช่น อาคารเรียน ห้องน้ำ สระบัว สนามฟุตบอล ตลอดจนสวนหย่อมโดยรอบบริเวณโรงเรียนได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

แผนผังโรงเรียนวัดอ่างทอง

กิจกรรมของโรงเรียนวัดอ่างทอง

ในปีการศึกษา 2534 การจัดกิจกรรมของโรงเรียนวัดอ่างทองโดยทั่วไป มักจัดในเวลาราชการ กระทั่งตามความร่วมมือที่ได้รับจากชุมชนในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง นับว่าผู้คนในชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

จากการสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรมวันเด็กซึ่งทางโรงเรียนจัดขึ้นในเวลาราชการ มีกลุ่มแม่บ้านได้จัดอาหารมากลุ่มละ 1 อย่าง เพื่อบริการแก่เด็กนักเรียนและครู หากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริจาคเงินและสิ่งของ โรงเรียนจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดีเช่นกัน

พิจารณาจากความสะอาดโดยรอบบริเวณโรงเรียนและวัดแล้ว เป็นผลมาจากการดูแลรักษา ระหว่างผู้คนในชุมชนและโรงเรียนร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหย่อม สนามหญ้า อาคารเรียนจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

โดยทั่วไปแล้ว การจัดกิจกรรมของโรงเรียนวัดอ่างทองมักได้รับความร่วมมือจากผู้คนในชุมชนเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือโยกย้ายผู้บริหารของโรงเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาก็ตาม จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้คนในชุมชนส่วนมากมักให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของโรงเรียนที่มีต่อชุมชนมาก

ระหว่างดำเนินการวิจัยภาคสนาม เป็นระยะเวลาที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสมุทรสาครหลายท่านดำเนินกลวิธีในการหาคะแนนเสียง เพื่อให้ทันกับวันเลือกตั้งที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2535

นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดกิจกรรม เดิมทีกิจกรรมบางกิจกรรมมักจัดในวันหยุดราชการ อาทิ วันเด็ก งานชุมนุมศิษย์เก่า ด้วยเหตุผลที่ไม่ต้องการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้โรงเรียนประถมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการหาเสียง จึงได้เปลี่ยนมาจัดกิจกรรมในเวลาราชการ

ถ้าจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นสื่อกลางที่ส่งผลให้
ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนวัดอ่าทองกับชุมชนบ้านอ่าทอง นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในหลาย ๆ
ปัจจัย

ลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากผลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามจำแนก
ตาม เพศ วิชาของบุคคล รายได้เฉลี่ย ระดับการศึกษา และความร่วมมือ ดังต่อไปนี้

เพศ การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ แสดงได้ดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ

ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	37	74
เพศหญิง	13	26
รวม	50	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างของชุมชนเกษตรกรรม ส่วนมากเป็นผู้ปกครองที่เป็นเพศชายร้อยละ 74 ส่วนผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงมีร้อยละ 26 แสดงว่า ในชุมชนเกษตรกรรมให้ความสำคัญกับเพศชาย จึงมักให้เพศชายรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุตร

วัยของบุคคล การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม วัย แสดงได้ดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม วัยของบุคคล

วัยของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
วัยหนุ่มสาว	20	40
วัยผู้ใหญ่	30	60
รวม	50	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างของชุมชนเกษตรกรรม ส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ร้อยละ 60 และอยู่ในวัยหนุ่มสาวร้อยละ 40

จากการวิจัยภาคสนามพบว่า ในชุมชนเกษตรกรรม มักอยู่รวมเป็นครอบครัวใหญ่ ดังนี้ เมื่อบุตรหลานเข้าโรงเรียนจึงมักให้ ปู่ ย่า ตา ยาย รับผิดชอบ ด้วยเหตุที่บิดามารดา ทำงานในสวน จึงมักให้เกียรติแก่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ดังนั้น จำนวนผู้ปกครองนักเรียนในวัยผู้ใหญ่จึงมีมากกว่าวัยหนุ่มสาว

รายได้เฉลี่ย การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม รายได้เฉลี่ย แสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม รายได้เฉลี่ย

รายได้ของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5000 บาท	19	38
5000-7000 บาท	14	28
7000-9000 บาท	7	14
9000 บาท ขึ้นไป	10	20
รวม	50	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีรายได้สูงมากกว่า 5000 บาท ซึ่งเมื่อรวมแล้วถึงร้อยละ 62 ส่วนผู้มีรายได้ต่ำกว่า 5000 บาทนั้นมีร้อยละ 38 แสดงว่า การเป็นเกษตรกรในชุมชนเกษตรกรรมนั้นจะนำมาซึ่งรายได้ที่สูง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้คนในชุมชนเกษตรกรรมประกอบอาชีพด้านการทำสวนถึงร้อยละ 78 นอกนั้นประกอบอาชีพในทางรับจ้าง รับราชการ ค้าขาย เพียงร้อยละ 22 มีจำนวนเพียง 11 คน

ระดับการศึกษา การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการศึกษา แสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาต่ำ	37	74
ระดับการศึกษาสูง	13	26
รวม	50	100

จาก ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีระดับการศึกษาต่ำร้อยละ 74 และมีระดับการศึกษาสูงร้อยละ 26

จากการวิจัยภาคสนามพบว่า การที่ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับการศึกษาต่ำ เนื่องจากอาชีพทำสวน ซึ่งมีเนื้อที่แปลงใหญ่และทำรวมกลุ่มเป็นระบบครอบครัว ดังนั้น จึงต้องออกมาประกอบอาชีพเสียเป็นส่วนใหญ่

ระดับความร่วมมือ การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับความร่วมมือ แสดง ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความร่วมมือต่ำ	4	8
ระดับความร่วมมือปานกลาง	20	40
ระดับความร่วมมือสูง	26	52
รวม	50	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีระดับความร่วมมือสูงถึงร้อยละ 52 ระดับความร่วมมือปานกลางร้อยละ 42 และมีระดับความร่วมมือต่ำเพียงร้อยละ 8 มีจำนวน 4 คน

จากการสัมภาษณ์ ผู้คนในชุมชนมักกล่าวถึงเหตุผลที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนประถมศึกษาว่า ต้องการเห็นความเจริญของท้องถิ่นของตนเองให้มากที่สุด

บ้านศรีสำราญ

เป็นชุมชนอุตสาหกรรมมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 605 ครัวเรือน ตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษม หมู่บ้านห่างจากที่ว่าการอำเภอกระทุ่มแบนประมาณสิบสามกิโลเมตร

จากลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีอาณาเขตติดกับเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร สะดวกต่อการคมนาคมติดต่อ ทำให้บริเวณโดยรอบแต่เดิมมีอาชีพหลัก คือการทำนา และ ทำสวน โดยอาศัยน้ำจากคลองศรีสำราญซึ่งเชื่อมต่อกับคลองภาษีเจริญ ปัจจุบันเจ้าของที่ดินประกอบอาชีพด้านค้าขาย และให้เช่าที่ดินเป็นผลจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมโดยรอบ ประกอบกับน้ำในลำคลองตื้นเขินและเน่าเสีย

ชาวบ้านส่วนใหญ่ อพยพมาจากท้องถิ่นอื่นเพื่อรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม บางกลุ่มเช่าที่ปลูกบ้านหลังเล็กๆ บางกลุ่มอยู่บ้านพักซึ่งทางโรงงานจัดปลูกเป็นห้องแถว ชาวบ้านที่เป็นคนท้องถิ่นจึงมีความสัมพันธ์รู้จักคุ้นเคยเฉพาะกลุ่ม

การประกอบอาชีพโดยทั่วไป ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ตามโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ดังนั้นความสัมพันธ์รู้จักคุ้นเคยจึงมีเฉพาะกลุ่มที่ทำงาน หรือ เฉพาะกลุ่มละแวกบ้าน

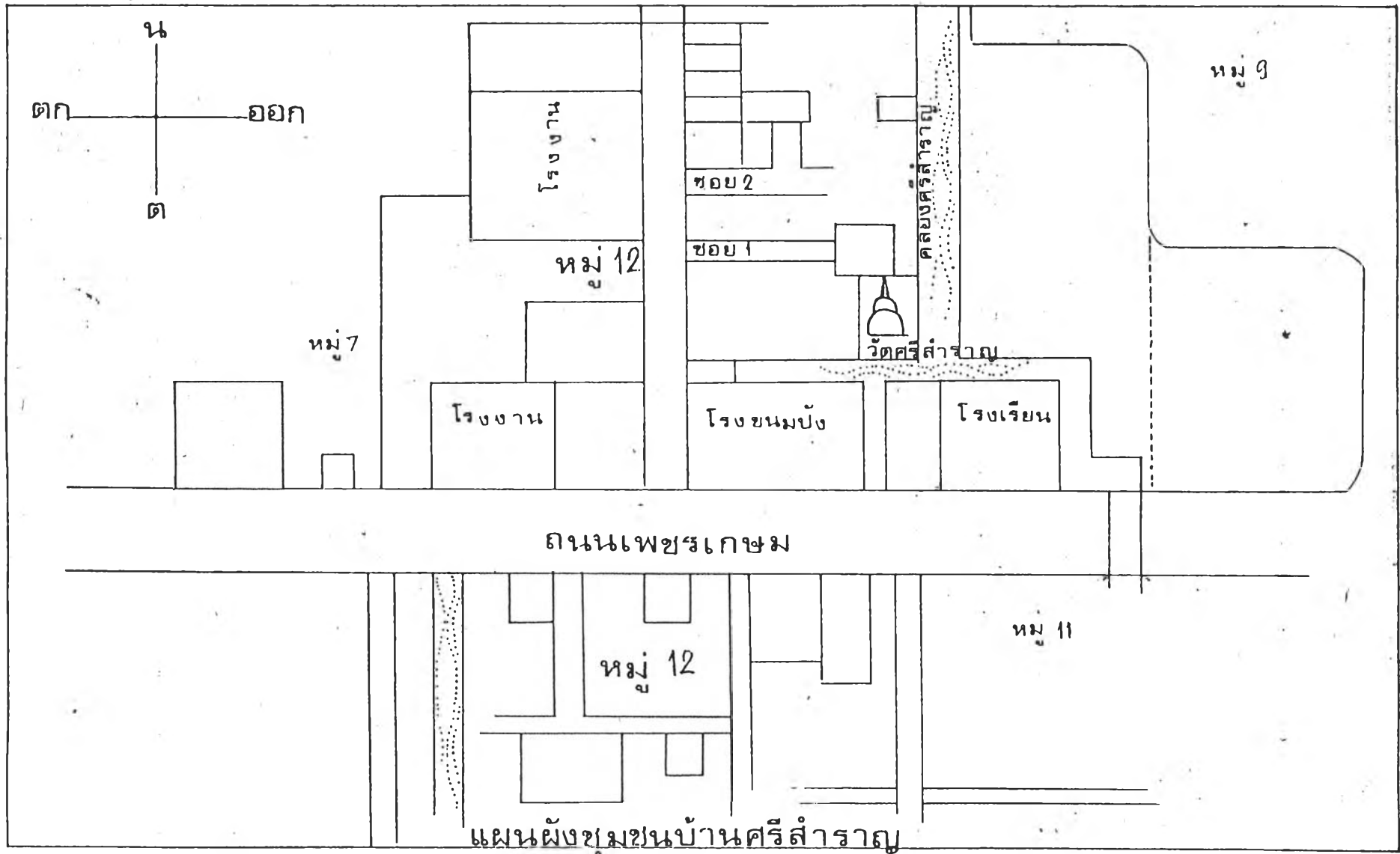
การศึกษาของชาวบ้านจึงมีเฉพาะกลุ่ม อาทิ กลุ่มคนท้องถิ่นจะมีการศึกษาในระดับหนึ่ง ขณะที่กลุ่มที่มาจากท้องถิ่นอื่นก็มีการศึกษาในระดับหนึ่ง

ลักษณะโดยทั่วไปของชุมชนบ้านศรีสำราญ จึงเป็นชุมชนหนึ่งในหลายๆ ชุมชนที่ได้รับความสะดวกสบายจากสาธารณูปโภคต่างๆ อาทิ ไฟฟ้า น้ำประปา การคมนาคม การสื่อสารติดต่อถึงกัน ทำให้เกิดความคล่องตัวและโอกาสในการเลือก และพิจารณาในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนประถมศึกษาในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ได้

ประวัติชุมชน

ในอดีตชุมชนศรีสำราญ มีชื่อเรียกกันว่า "บ้านโรงโม่" เป็นหมู่บ้านที่ถูกก่อตั้งประมาณช่วงร้อยกว่าปี โดยการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านต่างหมู่บ้าน ต่างตำบล แต่ยังคงอยู่ในเขตอำเภอกระทุ่มแบนเสีย เป็นส่วนใหญ่

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐาน คือความต้องการพื้นที่เพื่อการเพาะปลูกจำนวนมาก ซึ่งเป็นระยะเวลาภายหลังจากการทำสนธิสัญญาเบาริ่ง พ.ศ. 2398 เป็นปัจจัยกระตุ้นให้ผู้คนในที่ต่างๆ ลงมาจับจองพื้นที่ราบลุ่ม เพื่อปรับเปลี่ยนให้เป็นนาไร่กันมากยิ่งขึ้น "บ้านโรงโน" จึงเป็นหนึ่งในหลายชุมชนดังกล่าว

จากคำบอกเล่าของคุณยาย (อายุประมาณ 70 ปี) กล่าวว่าคุณพ่อได้เป็นผู้นำชักชวนญาติพี่น้องจากตำบลบ้านดอนไต่ อำเภอกะทู้มา มาอยู่ที่โนอยู่ในราว พ.ศ. 2400 สำหรับชื่อ "บ้านโรงโน" ถูกเรียกขึ้นเพราะเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ด้านโน โดยนับจากริมคลองอ้อมน้อย

อาชีพหลักของชุมชนคือ การทำนา และเป็นช่างทองในบางส่วน กล่าวได้ว่าชาวบ้านแถบนี้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีเรื่องเล่าว่า ทองที่ชาวบ้านฝังใต้ดินจำนวนมาก และเป็นเวลานานจนเกิดระเบิดดังเช่น พลุไฟอยู่เนืองๆ

ต่อมาเพื่อให้การผลิตข้าว และการขนส่งผลผลิตจากชุมชนเข้ามาสู่ตลาดกลางที่กรุงเทพฯ เป็นไปด้วยความรวดเร็วจึงได้มีการขุดคลองสายต่างๆ ขึ้นโดย ขุดคลองศรีสำราญเพื่อเชื่อมกับคลองอ้อมแฉม แล้วออกสู่คลองภาษีเจริญ

ระยะเวลาช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นได้สร้างถนน ต่อมาเรียกว่าถนนเพชรเกษม เพื่อใช้เป็นเส้นทางขนส่งอาวุธ และเดินทัพไปยังจังหวัดกาญจนบุรีเป็นผลให้ บ้านโรงโนมีความสะดวกสบายในการเดินทางมากยิ่งขึ้น

"บ้านโรงโน" ได้รับการปรับเปลี่ยนชื่อ หลังจากที่รัฐบาลจัดแบ่งการปกครองแบบเทศาภิบาล จัดเป็นหมู่ 12 และมีชื่อเรียกว่า "บ้านศรีสำราญ" เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้นำชุมชน

ผู้คนส่วนใหญ่ในชุมชนมักเป็นญาติกันทั้งนี้อาจเป็นญาติกันทางการแต่งงาน ญาติร่วมสายโลหิต หรือนับถือกันเสมือนญาติ ดังจะสังเกตได้ว่าในหมู่บ้านจะมีนามสกุลไม่กี่นามสกุล ประกอบกับการประกอบอาชีพ คือการทำนา ต้องอาศัยแรงงานจากในครอบครัว ทำให้มีจำนวนสมาชิกมาก

ฉะนั้น ตอนดำนานา เกี่ยวข้าว นวดข้าว จึงอาศัยการไถวัวและ "ลงแขก" เพื่อระดมแรงงาน และความช่วยเหลือจากคนรอบข้าง

หลังจากที่ได้มีการนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับแรกพ.ศ. 2504 เป็นต้นมา ชุมชนศรีสำราญจึงเป็นชุมชนหนึ่งที่ได้รับผลจากการพัฒนา เหตุผลสำคัญประการหนึ่ง คือ การคมนาคมที่สะดวกต่อการขนส่งผลผลิต โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลอ้อมน้อย มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ผู้คนอพยพมาจากจังหวัดต่าง ๆ เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้มีกลุ่มชาวโรงงาน และกลุ่มท้องถิ่นในพื้นที่ หมู่ 12 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ที่ตั้ง

หมู่ 12 "บ้านศรีสำราญ" ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาล โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับพื้นที่หมู่ 9 และหมู่ 10	ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน
ทิศใต้	ติดต่อกับพื้นที่หมู่ 13 และหมู่ 11	ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับพื้นที่หมู่ 7	ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับแขวงหนองค้างพลู	เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

ลักษณะภูมิประเทศ

โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการนา มีคลองชลหลายสาย อาทิ คลองอ้อมแขม และคลองศรีสำราญ ปัจจุบันไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากเน่าเสียและตื้นเขิน

ลักษณะภูมิอากาศ

จากลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ หมู่ 12 "บ้านศรีสำราญ" ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แบ่งเป็น 3 ฤดู

<u>ฤดูร้อน</u>	เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุดโดยเฉลี่ย 35.8 องศาเซลเซียส
<u>ฤดูฝน</u>	เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปีวัดได้ประมาณ 1,568.3 มิลลิเมตร

อุทยาน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยวัดได้
ประมาณ 16.9 องศาเซลเซียส
จากรายงานประจำปีของสาขาภิบาลอ้อมน้อย

การขยายตัวของชุมชน

บ้านศรีสำราญ เป็นชุมชนชานเมืองหนึ่งในหลายชุมชนที่อาจกล่าวได้ว่า "ถนน" มีความสำคัญต่อการขยายตัวของชุมชน จากการสร้างถนนเพชรเกษมในช่วงเวลาของสงครามโลกครั้งที่ 2 และนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมโดยเริ่มใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 มาจนถึงปัจจุบัน เราพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาแล้วถึง 6 แผนด้วยกัน

จากลักษณะที่ตั้งที่มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร การคมนาคมที่สะดวกต่อการขนส่ง ตลอดจนความต้องการพื้นที่เพื่อการพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม เพื่อระบายความหนาแน่นทางด้านประชากร เหล่านี้ต่างเป็นมูลเหตุจูงใจ และเป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตำบลอ้อมน้อย และบ้านศรีสำราญ

ปัจจุบัน "บ้านศรีสำราญ" จึงเป็นชุมชนใหญ่แห่งหนึ่งมีจำนวนครัวเรือนมากกว่าครัวเรือน ได้รับบริการด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา การอนามัย และการศึกษา

จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ จากผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนและโรงงานอุตสาหกรรม กล่าวว่าในแต่ละปีจำนวนครัวเรือนจะเพิ่มมากขึ้นในสัดส่วนเดียวกับจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ทว่าจำนวนประชาชนที่โอนย้ายเข้ามาอยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านจะน้อยกว่าจำนวนจริง โดยผู้ที่ย้ายเข้ามาโดยเฉพาะผู้มีบุตรเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุผลที่ต้องการให้บุตรได้ศึกษาเล่าเรียน เพื่อเป็นไปตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดแบ่งเขตบริการรับผิดชอบของโรงเรียนประถมศึกษาไว้

การปลูกสร้างบ้านเรือน ปลูกกันเป็นกลุ่มเล็ก กระจุกกระจายทั่วไปไม่เป็นระเบียบ บอกไม่ได้ว่าเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือวงกลม หากขึ้นอยู่เจ้าของที่ดินรายใดจะจัดให้เช่าหรือปลูกห้องแถวให้เช่า และอาจขึ้นอยู่กัตำแหน่งใกล้ไกลของโรงงานได้เช่นกัน

ความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชน จึงถูกแบ่งเป็นหลายกลุ่ม อาทิ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนงานด้วยกัน และระหว่างกลุ่มคนงานและคนท้องถิ่นจึงแตกต่างกันไป ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนงานและกลุ่มคนท้องถิ่นจึงเป็นลักษณะ ผู้เช่าที่ดิน - เจ้าของที่ดิน ในบางส่วน ขณะที่กลุ่มคนงานด้วยกันจะมีความสัมพันธ์ในด้านการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเดียวกัน เฉพาะกลุ่มละแวกบ้าน และกลุ่มโรงงานเท่านั้น

ลักษณะความคุ้นเคยของการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มชุมชนเดียวกันจึงมีเฉพาะกลุ่ม ดังเช่น กลุ่มคนท้องถิ่นรู้จักสนิทสนมคุ้นเคยเนื่องจากความเป็นญาติ ญาติทางการแต่งงาน ญาติร่วมสายโลหิต หรือนับถือเสมือนญาติ ซึ่งพบว่ามีนามสกุลเพียงไม่กี่นามสกุล คือ ศรีสำราญ มีเจริญแสงรักษา เป็นนามสกุลที่มีผู้ใช้จำนวนมาก

ขณะที่กลุ่มคนงานมักสนิทสนมคุ้นเคยเฉพาะกลุ่มโรงงานเดียวกัน ซึ่งมาจากจังหวัดต่าง ๆ มีนามสกุลมากมาย ต่างมีความต้องการที่เหมือนกันคือ การมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วยการมีมาเนทำงานในแต่ละวัน เวลาให้กับการทำงานในโรงงาน

ความร่วมมือของชุมชน

บ้านศรีสำราญ เป็นชุมชนหนึ่งที่ได้รับการเปลี่ยนแปลง เรียกได้ว่าเป็นชุมชนอุตสาหกรรมสมัยใหม่ชุมชนหนึ่ง เพราะเป็นชุมชนที่ล้อมรอบด้วยโรงงานอุตสาหกรรม การประกอบอาชีพของผู้คนในชุมชน โดยทั่วไปมักทำในโรงงานอุตสาหกรรม

ชีวิตประจำวันมีความคุ้นเคยเฉพาะกลุ่ม มีความสนใจและให้ความร่วมมือเฉพาะกลุ่ม รวมถึงการให้ความร่วมมือในกิจกรรมทางการศึกษาด้วย

จากการสังเกตการจัดกิจกรรมของโรงเรียนพบว่า กลุ่มที่มีร่วมงานจะมีเฉพาะกลุ่ม อาทิ กลุ่มกรรมการศึกษา ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียนบางส่วน

ในปีการศึกษา 2534 กิจกรรมของโรงเรียนมักจัดในเวลาราชการ ดังนั้นจำนวนผู้ปกครองที่มีร่วมงานจึงลดน้อยลง หากเป็นความร่วมมือในรูปแบบของการบริจาคเงิน สิ่งของนอกจากจะได้จากผู้ปกครองนักเรียนแล้ว จากโรงงานอุตสาหกรรมที่รายล้อมบริเวณโรงเรียนต่างให้ความร่วมมือในการบริจาคเงิน สิ่งของ ด้วยเป็นอย่างดี

การให้ความร่วมมือของชุมชน จึงมักเป็นในรูปของการบริจาคเงิน สิ่งของ มากกว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนเนื่องจากการทำงาน เวลาของการทำงานซึ่งต้องใช้เวลา ในวันจันทร์ ถึง วันเสาร์ และหากทำงานในวันอาทิตย์ จะได้ค่าแรงเพิ่มเป็นพิเศษ สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้คนในชุมชนมักให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในรูปของการบริจาคมากกว่า การร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียน

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว บ้านศรีสำราญ จึงเป็นชุมชนหนึ่งที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ประถมศึกษา หากเป็นในรูปของการบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อช่วยในการทำกิจกรรม

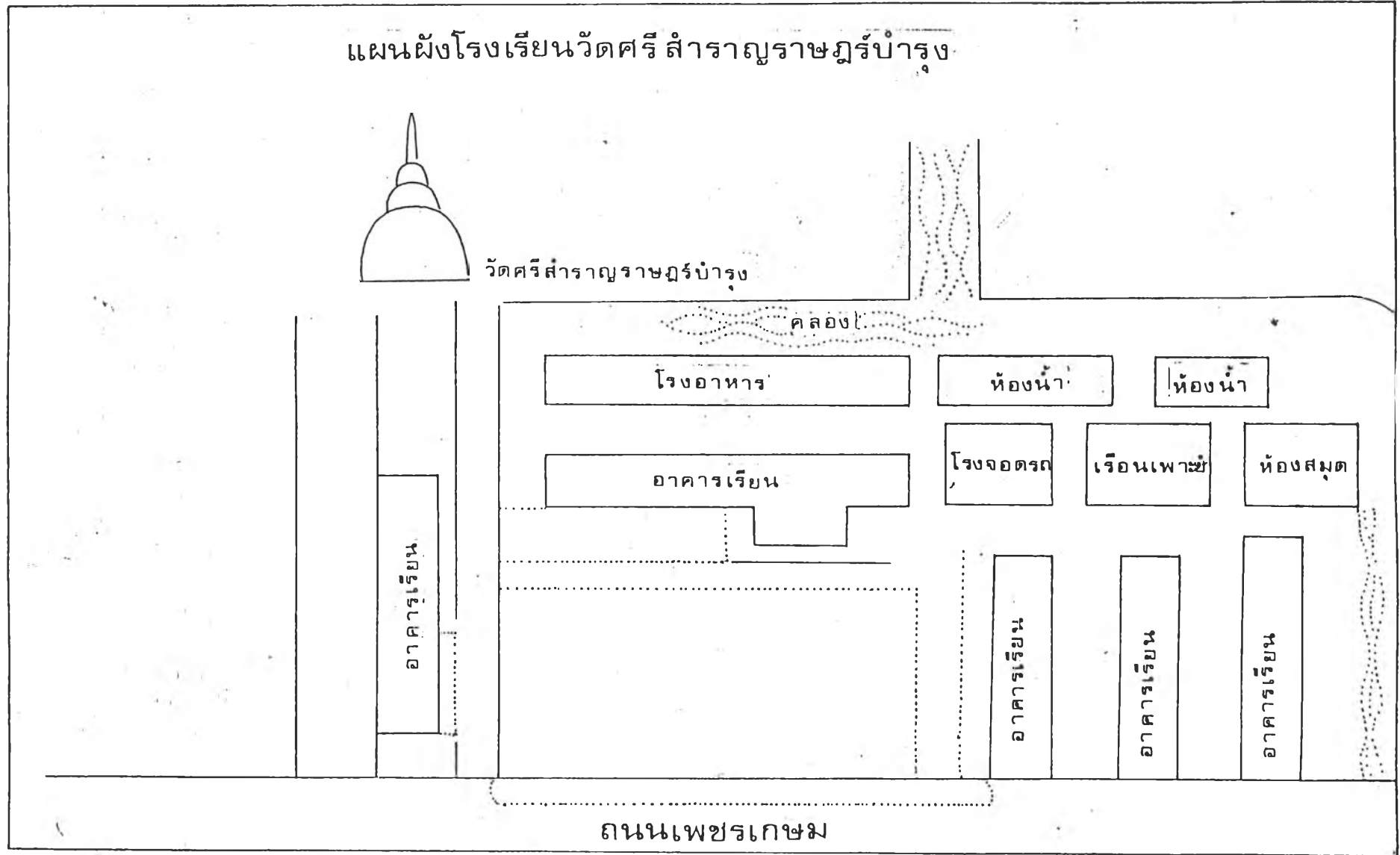
โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง (แถมประชาอุทิศ)

โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง เป็นโรงเรียนประถมศึกษาทำการสอนตั้งแต่วันที่ 12 กันยายน 2481 โดยอาศัยศาลากลางเปรี๊ญของวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง ใช้ชื่อว่า "โรงเรียนประชาบาลตำบลล้อมน้อย" (วัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง) ปัจจุบันโรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง มีอาคารเรียนถาวร 5 หลัง มีห้องสมุด และมีห้องพยาบาล แยกต่างหาก เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลักษณะโดยทั่วไปของโรงเรียน ตั้งอยู่ติดถนนเพชรเกษม บริเวณด้านหลังของโรงเรียน ติดกับวัดศรีสำราญฯ ถัดไปเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่รายล้อมด้านหลัง ด้านขวาของโรงเรียน เป็น คลองศรีสำราญฯ ทว่าเน่าเสียและตื้นเขิน ด้านซ้ายของโรงเรียนเป็นโรงงานอุตสาหกรรม

จากลักษณะชุมชนดังกล่าวโรงเรียนจึงทำรั้วกันโดยรอบบริเวณโรงเรียน เว้นเฉพาะด้านหลังซึ่งอยู่ติดกับวัดคงเปิดให้ใช้เป็นที่พักจรไปมาได้ หอประชุมของโรงเรียนชาวบ้านมักใช้ประกอบพิธีมงคลสมรส โดยบริจาคเงินให้แก่โรงเรียนเป็นค่าเช่า สนามกีฬาที่เช่นกันตามโรงงานอุตสาหกรรมขอเช่าเพื่อการฝึกซ้อมจากลักษณะพื้นที่จำกัด โรงเรียนจึงมีส่วนหย่อมและต้นไม้เท่าที่พื้นที่จะอำนวย ระหว่างการทำวิจัย ถนนเพชรเกษมอยู่ระหว่างก่อสร้างขยายช่องทางการจราจร ส่งผลให้บริเวณโรงเรียนครอบคลุมด้วยฝุ่น นอกจากกลิ่นเหม็นจากโรงงานอุตสาหกรรมที่มีบ้างแล้ว

แผนผังโรงเรียนวัดศรี ตำราญราษฎร์บำรุง

กิจกรรมของโรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง (แชมป์ประชาอุทิศ)

โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชน จากการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมโดยรอบ จำนวนแรงงานที่อพยพมาจากถิ่นอื่นมีจำนวนมาก และส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของนักเรียน

ในปีการศึกษา 2534 โรงเรียนมักจัดกิจกรรมในเวลาราชการ และกิจกรรมบางกิจกรรมมีการเปลี่ยนแปลง ด้วยปัจจัยประการหนึ่งคือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนมีผลต่อสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรม และการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้บริหารของโรงเรียน

ระหว่างดำเนินการวิจัยภาคสนามพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสมุทรสาครหลายท่านดำเนินกลวิธีในการหาคะแนนเสียงต่างๆ

อาทิ การจัดงานขึ้นปีใหม่ ทั่วไปโรงเรียนจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีคณะกรรมการการศึกษา และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ว่าการจัดงานในปีมีการเลี้ยงโต๊ะจีนจำนวนมาก โดยเข้าสถานที่ของทางราชการ หากเป็นการจัดงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการเอง

จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมวันเด็ก พบว่า ผู้คนในชุมชนมักให้ความร่วมมือด้วยการบริจาคสิ่งของ มากกว่าที่จะร่วมงาน

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมของโรงเรียนแต่ละกิจกรรมได้รับความร่วมมือจากชุมชนในรูปของการบริจาคเงิน สิ่งของมากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์และสังเกตเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะที่ให้ความคุ้นเคยเฉพาะกลุ่ม อาทิ กลุ่มกรรมการศึกษา กลุ่มผู้คนที่ท้องถิ่น ประกอบกับผู้ปกครองนักเรียนที่มาจากท้องถิ่นอื่น ก็มีการเปลี่ยนย้ายสถานที่ทำงาน จึงขาดความสนิทสนม ความคุ้นเคย

ขณะที่ครูในโรงเรียนส่วนมากจะมีบ้านพักอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง อาทิ นครปฐม กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยทั่วไปแล้วเมื่อทางโรงเรียนจัดกิจกรรม และขอความร่วมมือมักจะได้รับความร่วมมือในรูปแบบของการบริจาคเงิน สิ่งของ จากผู้คนในชุมชน เจ้าของกิจการ ผู้จัดการโรงงานต่าง ๆ ซึ่งรายชื่อโรงเรียนอยู่มาโดยตลอด จึงนับเป็นชุมชนหนึ่งที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการทำกิจกรรม

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนอุตสาหกรรม จากการแจกแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ วัยของบุคคล รายได้ ระดับการศึกษาและระดับความร่วมมือ ดังตารางต่อไปนี้

เพศ การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนก เพศ แสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ

ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	33	66
เพศหญิง	17	34
รวม	50	100

จาก ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 66 มีจำนวน 33 คน ส่วนผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงมี ร้อยละ 34 มีจำนวน 17 คน แสดงว่าในชุมชนอุตสาหกรรมเพศชาย มีความสำคัญในฐานะผู้นำของครอบครัว เช่นเดียวกับครอบครัวในชุมชนชนบท

วัยของบุคคล การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม วัยของบุคคล แสดงได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม วัยของบุคคล

วัยของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
วัยหนุ่มสาว	29	58
วัยผู้ใหญ่	21	42
รวม	50	100

จาก ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นผู้ปกครองที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวถึงร้อยละ 58.00 มีจำนวน 29 คน ส่วนผู้ปกครองที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่มีร้อยละ 42.00 มีจำนวน 21 คน แสดงว่าวัยของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนอุตสาหกรรมส่วนมากอยู่ในวัยหนุ่มสาว

จากการวิจัยภาคสนามพบว่า วัยหนุ่มสาว เป็นวัยซึ่งอยู่ในวัยแรงงาน โดยที่ทางโรงงานต้องการจำนวนมาก จึงมีผลต่อวัยหนุ่มสาวในชุมชนอุตสาหกรรมมีจำนวนมาก

รายได้ การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม รายได้ แสดงได้
ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้

รายได้ของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	22	44
5,000-7,000 บาท	13	26
7,000-9,000 บาท	11	22
9,000 บาทขึ้นไป	4	8
รวม	50	100

จาก ตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีราย
ได้สูงเมื่อรวมแล้วถึงร้อยละ 56.00 ส่วนผู้มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 44.00
แสดงว่า ในชุมชนอุตสาหกรรมนั้นการทำงานในโรงงานนำมาซึ่งรายได้ และพบว่าอาชีพรับจ้าง
ในโรงงานมีมากกว่าอาชีพอื่นถึงร้อยละ 38.00 รองลงมาคือ การค้าขายประเภทอาหารสำเร็จ
รูป อาทิ ข้าวแกง ก๋วยเตี๋ยว บริเวณหน้าโรงงานมากถึงร้อยละ 26.00 และจากการวิจัยภาค
สนาม พบว่า อาชีพค้าขาย และอาชีพรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมักมีควบคู่กัน

ระดับการศึกษา การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการศึกษา แสดงได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาต่ำ	23	46
ระดับการศึกษาสูง	27	54
รวม	50	100

จาก ตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากจบการศึกษาในระดับสูง ถึงร้อยละ 54.00 และระดับการศึกษาต่ำ ร้อยละ 46.00 และจากการวิจัยภาคสนามพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำ มักไม่ใช่คนท้องถิ่น หากอพยพมาจากแหล่งอื่น ขณะที่ผู้คนในท้องถิ่นจะได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า

ระดับความร่วมมือ การกระจายของผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับความร่วมมือ แสดงได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การกระจายผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับความร่วมมือ

ระดับความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความร่วมมือต่ำ	11	22
ระดับความร่วมมือปานกลาง	38	76
ระดับความร่วมมือสูง	1	2
รวม	50	100

จาก ตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนใน ชุมชนอุตสาหกรรม ส่วนมากให้ความร่วมมือในระดับปานกลางร้อยละ 76.00 ในระดับความร่วมมือสูงร้อยละ 22.00 และระดับความร่วมมือต่ำหรือไม่ร่วมมือ เพียงร้อยละ 2 จากการสัมภาษณ์และสังเกตในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ระดับความร่วมมือของผู้คนในชุมชนในระดับสูง มักอยู่ในกลุ่มคณะกรรมการศึกษา ผู้นำชุมชน อาทิจุฬารักษ์ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กล่าวคือ การมีตำแหน่งในชุมชนมีผลต่อการให้ความร่วมมือของชุมชน ขณะที่ระดับความร่วมมือปานกลางมักเป็นในรูปของการบริจาคเงิน สิ่งของ